

- Пригодій, М. А. (2015). Використання компаративного аналізу в дослідженнях з порівняльної педагогіки. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету, 124, 292–294.
- Пригодій, М. А. (2021). Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та машинобудівної галузей. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(1), 1–8. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-2-8>
- Kryvorot, T., & Pryhodii, M. (2020). Using network-based educational and methodological complexes in professional training of future lecturers. Professional Pedagogics, 1(20), 109–117. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.109-117>

ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**Валентина Радкевич, д. пед. н., проф.,
дійсний член (академік) НАПН України**
Інституту професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Публічно-приватне партнерство (далі – ППП) у сфері професійної освіти в країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) є важливим інструментом підвищення її якості та ефективності, а також забезпечення національної конкурентоспроможності та розвитку економіки. Разом із зростанням глобалізації та технологічних змін, у більшості країн спостерігається зростання ролі ППП в розвитку професійної освіти. Багато країн розробляють та впроваджують різноманітні програми й ініціативи, спрямовані на забезпечення взаємодії між освітніми установами та підприємствами. Це дозволяє створювати оптимальні умови для навчання студентів та розвитку їх професійних навичок, забезпечує підприємствам кваліфіковану робочу силу та сприяє розвитку економіки країн в цілому.

До провідних тенденцій розвитку ППП у сфері професійної освіти належать: розширення учасників партнерства і розвиток його нових форм для забезпечення ефективної співпраці та розподілу ресурсів між учасниками ППП; підвищення якості професійної освіти на основі модер-

нізації матеріально-технічної бази, розширення практичних аспектів у навчальних програмах та залучення до викладацької діяльності педагогів з практичним досвідом; збільшення кількості програм професійного навчання та стажування, що розробляються у співпраці з партнерами й відповідають потребам ринку праці, а також дають змогу студентам отримувати практичний досвід у реальних умовах виробництва; збільшення програм фінансування професійної освіти за рахунок інвестицій державного й приватного секторів, міжнародних організацій, програм фінансової підтримки та пільг для підприємств; розвиток інновацій (проектів, технологій, досліджень), що відповідають потребам ринку праці й дають змогу студентам отримувати доступ до найновітніших знань і технологічних розробок, а підприємствам – до фахівців з інноваційними здібностями; забезпечення доступності професійної освіти для всіх категорій населення, охоплюючи осіб з інвалідністю та малозабезпечених груп населення шляхом розроблення програм, що враховують особливі потреби та можливості студентів, розширення програм фінансової підтримки та стипендій, що забезпечують соціальну включеність й зниження рівня безробіття; стимулювання зайнятості та підвищення заробітної плати, оскільки програми професійного навчання та стажування можуть бути більш зорієнтовані на потреби ринку праці й розвитку підприємництва тощо.

Розглянемо особливості тенденцій розвитку ППП у сфері професійної освіти, щодо розширення учасників партнерства. Означена тенденція відображає зростання кількості угод, що укладається між закладами професійної освіти з роботодавцями різних галузей економіки й бізнесу, забезпечуючи навчання майбутніх фахівців відповідно до потреб ринку праці. Це збільшує можливості випускників отримувати практичний досвід та необхідні для роботи знання (Данія, Іспанія, Ірландія). Спостерігається заінтересованість роботодавців у співпраці з навчальними закладами, що пов'язується зі зміною орієнтації економіки країни на нові технологічні напрями та потребою у кваліфікованій робочій силі (Словенія). У Німеччині, Австрії, Швейцарії таку форму партнерства з роботодавцями у сфері професійної освіти активно підтримує Уряд шляхом надання додаткових фінансових стимулів (Smith, 2021). Одним із прикладів ППП у сфері професійної освіти в Нідерландах, що розкриває участь роботодавців у професійній підготовці кваліфікованих фахівців є програма «Учень на робочому місці» (Learning on the Job). Ця програма дає змогу студентам

здобути професійну кваліфікацію на робочому місці, забезпечуючи їх взаємодію з різними підприємствами та розвиток необхідних навичок і знань у реальних умовах роботи (SBB, 2021).

Останніми роками активно розвивається партнерство закладів професійної освіти з приватними компаніями, які у співпраці створюють: спільні підприємства та надають послуги з професійної підготовки й підвищення кваліфікації фахівців (Австрія); навчально-виробничі центри для підготовки спеціалістів у галузі енергетики («Ignitis group», Литва). Прикладом залучення приватних компаній до реалізації проєктів ППП в Литві є «Програма розвитку компетенції на основі замовлення від промислових підприємств», згідно з якою здійснюється навчання працівників у закладах професійної освіти (Investment and Development Agency of Latvia, (n.d.). У Греції приватні компанії допомагають державним органам забезпечувати якісну практичну підготовку студентів до майбутньої кар'єри на ринку праці, особливо у сфері зеленої економіки та сталого розвитку. Це дає змогу приватним підприємствам задовольняти власні потреби у кадрах, відстежувати реалізацію проєктів ППП, виявляти проблеми та можливості для подальшого розвитку партнерства, що позитивно позначається на збільшенні кількості підготовлених кваліфікованих фахівців та забезпеченні якості професійної освіти (Данія).

Значний інтерес до ППП у сфері професійної освіти проявляють не тільки великі підприємства, але й малі та середні, а також різні соціальні групи. Це дозволяє створювати нові можливості для студентів в отриманні практичного досвіду та знань, а також підвищувати рівень зайнятості населення (Хорватія), забезпечувати доступність практичної підготовки кваліфікованих фахівців з урахуванням потреб малих і середніх підприємств, що сприяє розвитку економіки країн ЄС (Словенія, Румунія, Італія).

До реалізації проєктів та ініціатив ППП, спрямованих на підтримку професійної підготовки кваліфікованих фахівців до роботи в сучасній економіці активно долучаються громадські та неприбуткові організації (Фінляндія, Швеція, Франція). Зокрема громадські організації беруть участь у забезпеченні відповідності навчальних програм вимогам суспільства та ринку праці. Крім цього в Італії діє ряд професійних асоціацій та організацій, які сприяють розвитку ППП в системі професійної освіти, зокрема (Confartigianato Imprese, (n.d.).

Розширюється партнерство закладів професійної освіти із зарубіжними компаніями та організаціями. Так, Бельгійські професійні школи й

роботодавці активно розвивають міжнародне партнерство, що дає змогу студентам отримувати професійний досвід в інших країнах та поглиблювати свої професійні знання. З цією метою у 2019 році було підписано угоду між Міністерством освіти, науки та спорту Литви й Посольством Німеччини про співпрацю в галузі професійної освіти. Заклади професійної освіти Швеції, Словенії співпрацюють з міжнародними організаціями, які надають їм фінансову підтримку для професійної підготовки кваліфікованих фахівців. Така форма партнерства сприяє обміну досвідом й використанню кращих практик розвитку професійної освіти.

З огляду на актуальність тенденцій розвитку ППП в країнах ЄС, їх доцільно враховувати в налагодженні державно-приватного партнерства (ДПП) у сфері професійної освіти в Україні, а саме: забезпечення ефективної комунікації та партнерства між установами та організаціями – для обміну досвідом і ресурсами; визначення чітких ролей та обов'язків кожного партнера – для ефективного партнерства, розуміння своєї відповідальності; регулювання партнерства за допомогою законодавства – для визначення правової бази, механізмів контролю за виконанням угод; забезпечення якості підготовки фахівців; розроблення механізмів оцінювання партнерства та інструментів покращення його результатів; залучення приватних компаній та інших організацій до фінансування програм професійної освіти; спільне розроблення проєктів і програм – для забезпечення підготовки кваліфікованих фахівців з урахуванням потреб ринку праці; державна підтримка стабільності партнерства та забезпечення додаткових ресурсів для його реалізації; залучення громадськості до партнерства – для підвищення важливості професійної освіти та її впливу на розвиток суспільства й економіки країни.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство (ППП), країни ЄС, професійна освіта.

Література

Confartigianato Imprese. (n.d.). Retrieved March 22, 2023, from <https://www.confartigianato.it/>.

Europa Commission. (2021). Vocational education and training in Lithuania. Retrieved from <https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/european-centre-for->

the-development-of-vocational-training-vet-intranet-research-and-policy-institute/panorama-vet/panorama-63/vocational-education-and-training-lithuania_en

Investment and Development Agency of Latvia, (n.d.). Industrial Enterprise Competence Development Programme. Retrieved from <https://www.liaa.gov.lv/en/invest-latvia-business-support-services/support-for-industry/industrial-enterprise-competence-development-programme-iccada>

SBB. (2021). Learning on the Job in the Net herlands. Retrieved from <https://www.stb.nl/learning-on-the-job>.

Smith, J. (2021). Dual Education: A successful approach to vocational education and training. Europa Training Foundation. <https://www.etf.europa.eu/en/blog/dual-education-successful-approach-vocational-education-and-training>

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Олександр Радкевич, д. пед. н., ст. досл.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Останніми роками інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) все активніше застосовують в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Країни Європейського Союзу досягли значних успіхів у цьому напрямі, впроваджуючи електронні засоби оцінювання якості освіти. Застосування таких засобів дає змогу досягти більшої ефективності навчання, підвищити мотивацію учнів та забезпечити кращий контроль за якістю освітнього процесу. Зокрема у німецькому законодавстві передбачено використання ІКТ в освітньому процесі (Gesetz zur Förderung der Qualität im Bildungswesen, 2017). Згідно з цим законом, учасники освітнього процесу мають право на доступ до електронних ресурсів, що сприяє підвищенню якості освіти. Шведські законодавчі акти, такі як «Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet» (Skolverket, 2018), підкреслюють важливість використання ІКТ в освітньому процесі та сприяють розвитку цифрових навичок здобувачів освіти. Законодавство Нідерландів також передбачає застосування ІКТ в освітньому процесі. Згідно із ним «Kerndoelen Primair Onderwijs» (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en